

Aan : Minister van Infrastructuur en Waterstaat
Van : Vakcentrum
Datum : 17 april 2025
Betreft : Zienswijze VC op consultatie: 'Wetsvoorstel Wet Marktordening
Voorzieningen Verzorgingsplaatsen'
Referentie : VvE/TU/PH17042025

Zienswijze inzake het wetsvoorstel: 'Wetsvoorstel Wet Marktordening Voorzieningen Verzorgingsplaatsen'

Inleiding

Vakcentrum, de brancheorganisatie voor zelfstandig ondernemers en franchisenemers met leden in diverse sectoren zoals supermarkten, foodspeciaalzaken en biologische winkels, brengt hierbij haar zienswijze naar voren ten aanzien van het 'Wetsvoorstel Wet Marktordening Voorzieningen Verzorgingsplaatsen'

Wij hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel, en waarderen de intentie om potentiële gegadigden een meer gelijkwaardige kans te bieden bij het verdelen van de vergunningen voor shops op verzorgingsplaatsen die bovendien past bij een goede en veilige inrichting van de verzorgingsplaatsen.

Onder het huidige beleid worden vergunningen verleend op aanvraag. Dit betekent dat initiatiefnemers keuzes maken over het moment van de aanvraag, de locatie op de verzorgingsplaats en de omvang van het aanbod. Vergunningen voor het bouwen en uitbaten van voorzieningen op de verzorgingsplaats worden via een openbare verdeelprocedure, een veiling, toegekend aan exploitanten. Voor de shop en het laadstation worden aparte vergunningen geveild. De tankstations op verzorgingsplaatsen werden al geveild op basis van de Benzinewet. Dit zal zo blijven.

Het wetsvoorstel introduceert een veiling als verdeelmethode voor de voorzieningen laden en shop. Welke vergunningen er te verdelen zijn, op welke verzorgingsplaats, is bepaald in de routekaart en het inrichtingsplan. Het is alleen mogelijk een vergunning te krijgen via deze verdeelprocedures. Burgers, bedrijven of andere organisaties kunnen voor deze voorzieningen geen vergunning aanvragen buiten de verdeelmomenten om, of op andere locaties dan is aangegeven in het inrichtingsplan. De inrichting wordt bepaald voordat de vergunningen worden toegekend, en verandert daarna in principe niet totdat de vergunningen aflopen en opnieuw worden verdeeld.

Inhoudelijk

Wij zijn het met u eens dat deze manier van vergunning verlenen betekent dat een verzorgingsplaats beter kan worden ingericht volgens een eenduidig plan. Dit is goed voor een veilige en doelmatige inrichting van de verzorgingsplaats, maar ook voor de ondernemers zelf. Doordat er geen vergunningaanvragen mogelijk zijn buiten de verdeelmomenten weten de vergunninghouders beter wat zij kunnen verwachten tijdens de looptijd van hun vergunning. Zij hoeven geen rekening te houden met onzekerheid over

de vraag of er tussentijds wel of geen nieuwe partijen bij komen op een verzorgingsplaats. Deze zekerheid maakt investeringen in de verzorgingsplaats aantrekkelijker.

Bij deze vragen wij aandacht voor de wijze waarop het inrichtingsplan en de omvang van de te veilen voorzieningen worden vastgesteld. Met name de schaalgrootte van de shops verdient nadere overweging. In het huidige voorstel lijkt ruimte te bestaan voor relatief grote winkelformules of gecombineerde voorzieningen, wat het risico met zich meebrengt dat met name grote ketens of partijen met aanzienlijk investeringsvermogen worden bevoordeeld.

Een te grote opzet van winkelvoorzieningen op verzorgingsplaatsen kan namelijk een negatieve impact hebben op de bestaande detailhandelsstructuur in omliggende buurten en wijken. Grootschalige winkels op strategische locaties langs snelwegen trekken mogelijk klanten weg van (lokale) ondernemers, met als gevolg een verschraling van het aanbod, leegstand en verminderde leefbaarheid in steden en dorpen. Het is daarom van groot belang om terughoudend om te gaan met de schaalgrootte van de voorzieningen en zorgvuldig te kijken naar de effecten op het bredere winkellandschap.

Daarnaast willen dezelfde zelfstandige retail ondernemers / franchisenemers uit omliggende buurten en wijken mogelijk ook graag een rol spelen op verzorgingsplaatsen. Deze ondernemers hebben doorgaans minder kapitaal dan grote internationale ketens of investeerders. Een te ruime opzet van de shopvoorzieningen - bijvoorbeeld in vloeroppervlak of in het aantal aanvullende diensten dat wordt toegestaan - kan voor hen een onnodig hoge drempel opwerpen om mee te dingen naar een vergunning.

Wij pleiten er dan ook voor om bij het opstellen van het inrichtingsplan nadrukkelijk rekening te houden met de mogelijk negatieve effecten op de bestaande detailhandel structuur in omliggende buurten en wijken en de toegankelijkheid van de veiling voor kleinere, zelfstandige ondernemers / franchisenemers.

Dit kan onder meer door maximale oppervlaktes voor shopvoorzieningen te hanteren en door locaties geschikt te maken voor verschillende schaalniveaus (bijvoorbeeld grote en kleine units) rekening houdend met de lokale impact. Daarmee wordt de markt toegankelijker en worden negatieve effecten op de bestaande detailhandel structuur voorkomen - wat uiteindelijk ten goede komt aan de reiziger.

Wij willen benadrukken dat wij positief staan tegenover het uitgangspunt van transparantie, gelijke kansen en ruimtelijke ordening via het inrichtingsplan. Wel vragen wij de wetgever nadrukkelijk om te waarborgen dat dit niet leidt tot een marktstructuur waarin slechts enkele grote spelers kunnen opereren, maar waarin ook ruimte blijft voor lokaal verankerde ondernemers die bijdragen aan werkgelegenheid, levendigheid en servicegerichtheid op de verzorgingsplaatsen.

Tot slot

De Nederlandse verzorgingsplaatsen vormen niet alleen een rustpunt voor de automobilist, maar kunnen ook een podium zijn voor de kracht van lokaal ondernemerschap. Een goed kopje koffie, een vers broodje of een vriendelijk gezicht achter de toonbank maakt het verschil voor reizigers onderweg. Zelfstandige franchisenemers brengen deze gastvrijheid dagelijks in praktijk in dorpen en steden door heel Nederland. Wij zien in de

verzorgingsplaatsen een kans om dit ondernemerschap ook daar tot bloei te laten komen - kleinschalig waar het kan, professioneel en klantgericht waar het moet. Door bewust te werken aan een gezond lokaal ondernemerslandschap, krijgt de reiziger niet alleen keuze, maar ook kwaliteit en herkenbaarheid.

Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid onze opmerkingen van een nadere toelichting te voorzien en eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groeten,
Namens Vakcentrum

mr. Patricia E.H. Hoogstraaten RAE
Directeur